

AVDELING FOR UTDANNING

Rapport om utdanningskvalitet OsloMet Studieåret 2023–2024

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Kapittel 1 Oppsummering og noen utfordringer	1
1.1 Hovedtrekk.....	2
1.1.1. Hovedtrekk fra årets rapportering.....	2
1.1.2 Tema som løftes fram av fakultetene	3
Kapittel 2 Utdanningskvalitet ved OsloMet	6
2.1 Kvalitetsarbeid	6
2.2 Måltall og resultater	7
2.3 Læringsmiljø	9
2.3.1 Arbeidet med faglig og sosialt miljø på bachelor- og masterstudier.....	9
2.3.2 Lærings- og arbeidsmiljø for forskerutdanningene	10
2.4 Studieportefølje.....	10
Kapittel 3 Tematisk rapportering for bachelor- og masterutdanningene	13
3.1 Læringskvalitet.....	13
3.1.1 Læringsutbytte	13
3.1.2 Tidsbruk.....	14
3.1.3 Engasjement	16
3.2 Inntakskvalitet	17
3.2.1 Kvalifikasjoner	17
3.2.2 Studiestart	18
Kapittel 4 Tematisk og årlig rapportering for forskerutdanningene.....	19
4.1 Inntak	20
4.2 Fremdrift/gjennomføring/fracfall	20
4.3 Kvalitet og helhet i programmet.....	21
Tilgang på relevante emner både internt og eksternt.....	21
Vurdering av kvaliteten på emnene i opplæringsdelen	22
4.4 Kandidatenes faglige og psykososiale miljø	22
Integrering i forskningsgrupper/forskningsmiljø	22
4.5 Veiledning	23
4.6 Endringer på programmene/fakultetene	24
4.7 Sentrale utfordringer	24
Kildehenvisninger	26

Forord

Kan utdanning forbedres ovenfra?

Det viktigste som skjer i utdanningene våre, skjer i undervisningsrommene. Uansett hva ledelsen foretar seg, blir undervisningen bedre enn underviserne våre er. Som ledelse blir vår viktigste jobb å ansette gode undervisere, og å gi dem insentiver til å forbedre seg. Men hva mer kan vi gjøre for å forbedre utdanning ovenfra?

Når ledere prøver å forbedre utdanning, blir det fort symbolsaker. Store strategiske satsninger på utdanningssiden kan være vanskelig å lykkes med, særlig dersom man ikke har med seg fagmiljøene som skal utføre mye av arbeidet. En gylden rettesnor er at tiltakene for å forbedre utdanningskvalitet skal komme studentene direkte til gode gjennom bedre utdanning og læringsmiljø. Studentene skal få oppleve effekt av tiltakene vi gjør.

På forskningssiden kan man ovenfra sette i gang en nysatsning, bestemme en tematisk retning og få gjort mye meningsfullt i løpet av de årene prosjektet har finansiering. På utdanningssiden er det vanskeligere: Med tidsavgrenset finansiering får man ofte ikke til varige endringer. Ansatte og studenter som kjenner utdanningen må være med på å utforme tiltaket hvis det skal gi reelle endringer i den daglige driften.

For å forbedre utdanning ovenfra må vi å vanne der det gror: Finne de gode initiativene og puffe på dem. De siste årene har OsloMet prøvd nye veier for å satse på utdanningskvalitet. Vi har bevilget 4,5 millioner til arbeid med læringsmiljø. Dette er en sentral bevilgning, men gjennomføringen og ansvaret ligger lokalt på fakultetene. Som vi kan lese i denne rapporten ser tiltaket ut til å komme til nytte: Midlene har blant annet finansiert studentmentorordninger, studentassistenter og sosiale studentinitierte tiltak.

I 2025 prøver vi ut en ny modell for strategimidler til utdanning. Midlene skal gå til tiltak som bidrar til å nå målene i OsloMets nye delstrategi: undervisning som motiverer for læring, engasjerte studenter i et aktivt studiemiljø og sterke koblinger mellom utdanning og arbeidsliv. Strategimidlene skal både finansiere større satsninger i fagmiljøene, og bidra til mindre lokale satsninger som forvaltes av fakultetene.

Den viktigste jobben for å forbedre utdanningene våre, kommer fremdeles til å bli gjort av underviserne og studentene i undervisningsrommene. Håpet er at vi også kan hjelpe til ovenfra: puffe på de gode initiativene og bidra til å oppfylle målene i utdanningsstrategien.

Oslo, 17. februar 2025

Silje Fekjær
prorektor for utdanning, OsloMet

Kapittel 1 Oppsummering og noen utfordringer

Kvalitetsrapporten gir innledningsvis oversikt over hovedtrekkene i årets rapportering, en kort status på det løpende kvalitetsarbeidet, resultater på sentrale indikatorer for utdanningsområdet og endringer i studieporteføljen. I tillegg inneholder rapporten data om og vurderinger av utvalgte områder for henholdsvis bachelor-, master- og forskerutdanning. På bachelor- og masternivå er disse områdene i år læringskvalitet (læringsutbytte og engasjement og tidsbruk) og inntakskvalitet (kvalifikasjoner og studiestart). På ph.d.-nivå er temaene inntak, veiledning, kvalitet og helhet i programmet, kandidatenes faglige og psykososiale miljø og fremdrift/gjennomføringstall/fracfall.

Det er utarbeidet egne rapporter på fakultet-, institutt- og programnivå som gir nærmere informasjon om kvalitetsarbeidet og planlagte tiltak. Kvalitetsrapporten gjelder for studieåret 2023–2024, men nyere data og undersøkelser er inkludert for å gjøre rapporten mest mulig relevant.

1.1 Hovedtrekk

1.1.1. Hovedtrekk fra årets rapportering

Resultater på de sentrale utdanningsindikatorene viser at det er en betydelig økning i antall kandidater fra masterutdanningene fra 2023 til 2024. Antall ph.d.-kandidater er stabilt. Andelen bachelorstudenter som gjennomfører utdanningen sin på normert tid er lavere i 2024 enn i 2023, mens andelen masterstudenter som gjennomførte på normert tid har økt fra 2023 til 2024.

OsloMets studenter er fortsatt mindre fornøyde med det psykososiale læringsmiljøet ved sine studieprogrammer enn den norske gjennomsnittsstudenten. Fakultetene ble i 2024 tildelt øremerkede ressurser til tiltak som skulle bidra til et bedre sosialt og faglig miljø på deres studieprogrammer. Fakultetene rapporterer at dette har gitt mulighet til betydelig aktivitet, og at mange av tiltakene midlene ble brukt til har hatt en positiv effekt for læringsmiljøet. Et annet viktig tiltak er at OsloMet som institusjon prioriterer arbeidsplasser og sosiale soner for studenter ved ombygginger. Biblioteket i P48 er et vellykket eksempel på det. Siden de fleste tiltakene er innført i 2024 og læringsmiljøet påvirkes av mange faktorer, er det ennå tidlig for å vurdere effekten av tiltakene.

Lærings- og arbeidsmiljøet til doktorgradskandidatene vurderes i hovedsak som godt. En kartlegging av sykefravær har imidlertid avdekket at stipendiater ansatt ved OsloMet har høyere sykefravær enn ansatte i øvrige undervisnings- og forskerstillinger, noe som følges opp med videre undersøkelser.

Søkertallene til OsloMets bachelorutdanninger har vært stabile de siste tre årene. På de toårige masterprogrammene er det i 2024 noe færre søkere enn i 2023. 2023 var imidlertid et år med spesielt mange søkere. De 5-årige masterprogrammene, dvs. lærerutdanningene, har en tydelig nedgang i søkertall både ved OsloMet og nasjonalt.

Opptak til ph.d.-programmene var noe lavere i 2024 enn i 2023, noe som i hovedsak knyttes til en redusert tildeling fra KD, samt at nærliggende institusjoner etablerer konkurrerende/tilsvarende programmer

1.1.2 Tema som løftes fram av fakultetene

Fakultetene rapporterer hvert år på forhåndsbestemte, rullerende temaer og sentrale utdanningsindikatorer. I tillegg blir de bedt om å rapportere på «andre forhold av betydning for kvaliteten på fakultetets studieportefølje». Det er stor variasjon i innholdet i denne rapporteringen (se fakultetsrapportene), men noen forhold som nevnes av flere omtales i det videre.

Etter- og videreutdanninger

Etter- og videreutdanninger er et viktig område for samspillet mellom utdanning og arbeidsliv, og for å legge til rette for livslang læring. Det er betydelig variasjon i fakultetenes EVU-portefølje, og hvordan de planlegger å utvikle den. Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI) driver en omfattende etter- og videreutdanningsvirksomhet for lærere, med betydelig ekstern finansiering og en dedikert administrasjon. Finansieringsordning for videreutdanninger for lærere (Kompetanse for kvalitet i skole, barnehage og yrkesfag) endres imidlertid fra høsten 2025 til øremerkede tildelinger i statsbudsjettet. Fakultetet vil gjennomgå studieporteføljen når det er klart hvilke faglige føringer KD vil gi institusjonene.

EVU-virksomheten ved Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) vokser. De endrer innretningen på EVU ved Handelshøyskolen, og går bort fra en satsing på små uavhengige emner, og satser nå utelukkende på betalingsbaserte Executive Masters. Målet er å utnytte begrensede undervisningsressurser best mulig, og å rekruttere flere studenter til de utøvende mastergradene.

Fakultet for helsevitenskap (HV) og SAM bygger opp noe mer administrativ kapasitet på EVU-området, for å kunne gjøre et mer systematisk arbeid med å avdekke kompetansebehov og utvikle gode tilbud.

Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD) løfter fram variasjonen i deres EVU-portefølje med tilbud om alt fra mikroemner på 2,5 studiepoeng og oppover. Etter flere år med opp- og nedsving i porteføljen er denne nå mer stabil på et nivå de omtaler som moderat, men «kanskje riktig». TKD erfarer at det kan være vanskelig å få eksternt finansierte videreutdanninger til å bære seg når finansieringsperioden er over, fordi studiene blir mindre attraktive når de gjøres om til egenbetalingsstudier.

SAM introduserte i 2021 EVU-forum, som de anser som svært vellykket for å legge til rette for erfaringsdeling på tvers av institutter. De inviterer årlig representanter fra alle fakulteter og administrative enheter på OsloMet til en SAM EVU-dag. Temaer i 2024 var nyere forskning innen EVU i Norge, samt hvorvidt EVU-tjenester eventuelt kan sentraliseres ved OsloMet.

Studentenes språkkompetanse

SAM og HV løfter fram en bekymring for språkkompetansen til en del av sine studenter, for noen er det utfordrende å gjennomføre studiene. De to fakultetene har gjort et arbeid for å vurdere tiltak som kan bidra til at studenter med annet morsmål enn norsk opparbeider seg språkferdigheter på et tilstrekkelig høyt nivå. Begge fakulteter benytter Universitetsbibliotekets tilbud om studentmentorer ved Studieverkstedet. HV har i tillegg iverksatt flere tiltak, bl.a. et kurs i helsenorsk for studenter ved Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid, som de rapporterer har gitt positive resultater. Institutt for naturvitenskapelige helsefag tilbyr deltakelse i «mangfoldsseminarer». Dette er et tilbud om 8 seminarer med tre timers varighet i første semester for studenter som har språklige utfordringer eller opplever akademisk skriving og medisinsk begrepsbruk som utfordrende.

OsloMet sendte i 2023 en henvendelse til Universitets- og høyskolerådet, som ble videreformidlet til Kunnskapsdepartementet, der vi informerte om at en voksende gruppe studenter ikke har gode nok norskkunnskaper til å gjennomføre universitetsstudier. Det ble i henvendelsen pekt på at langt de fleste studentene dette dreide seg om hadde bestått «Norsk 393 årstimer med kort botid», ofte med godt resultat. UHR ble oppfordret til å være pådriver for endringer som sikrer at søkere med generell studiekompetanse har nødvendige språkferdigheter.

Medvirkning

Flere av fakultetene har økt oppmerksomhet om medvirkning og studentdemokrati, og gjennomfører eller planlegger ulike tiltak for å styrke dette. LUIs utdanninger har flere tiltak som skal bidra til å styrke studenttillitsvalgte i deres rolle, eksempelvis ekstra tillitsvalgtkonferanse for studenter på barnehagelærerutdanningene. TKD gir økt organisatorisk støtte til fadderstyrene, for å gjøre et ellers tungt og ansvarsfullt arbeid med å rekruttere faddere og organisere fadderprogrammet, lettere. De har også etablert et felles Canvasrom for fakultetets tillitsvalgte for å bidra til godt samarbeid med og mellom studenttillitsvalgte.

Det har over flere år blitt etterlyst et felles system for registrering av studenttillitsvalgte, med enkel tilgang til alle som trenger denne informasjonen. En digital løsning for dette er under utvikling ved Avdeling for utdanning, og ser ut til å kunne bli tatt i bruk i løpet av 2025.

Begrunnelser for karakterer

SAM rapporterer om at antall krav om begrunnelse for karakter er doblet det siste året. TKD opplever å få en del klager på kvaliteten på begrunnelser for karakter. Dette reiser et spørsmål om hvordan sensorer kan få gitt tilstrekkelig gode begrunnelser uten å bruke for mye ressurser på det, eventuelt hvordan man kan få ned antall anmodninger om begrunnelser eller forventninger til begrunnelser.

Praksisplasser

Ved flere av HVs utdanninger er det å skaffe et tilstrekkelig antall praksisplasser en utfordring, og mangel på praksisplasser påvirker utdanningskvaliteten ved at man har begrensede valgmuligheter. Mangel på praksisplasser utgjør også en flaskehals med tanke på å kunne utdanne flere kandidater det er stor etterspørsel etter, som sykepleiere. Det er noen ulikheter mellom utdanningene mht. hvilke utfordringer de har, og dermed hvilke tiltak de iverksetter. F.eks. ser fysioterapiutdanningen nå seg nødt til å honorere private fysioterapeuter. Et annet eksempel er at man på sykepleierutdanningen nå forsøker å bruke ansatte sine nettverk for å øke tilgangen på praksisplasser innen psykisk helse.

Informasjon til studentene

OsloMets studenter er mindre tilfreds med både tilgjengeligheten og kvaliteten på informasjon om studieprogrammet sitt enn den norske gjennomsnittsstudenten. I Studiebarometeret for 2024 er score på OsloMet 3,4 på spørsmål om både tilgjengelighet og kvalitet, mens nasjonalt snitt er 3,7 på tilgjengelighet og 3,6 på kvalitet. Det er stor variasjon mellom studieprogrammer.

Det jobbes på flere nivåer og på ulike måter med å forbedre informasjonsflyten. På institusjonsnivå er det særlig to større prosjekter som vil påvirke dette i tiden som kommer. Det ene er valg av ny publiseringsløsning for OsloMets nettsider. Her ser man bl.a. på hvorvidt man skal etablere «Mine sider» for studentene, etter eksempel fra UiO. Det andre er prosessen med å anskaffe ny

tjenesteplattform, som inkluderer system for å behandle henvendelser fra studenter, etter at UH-sak ble terminert. Studentkontakt, med vekt på studieadministrasjonenes arbeid, blir også tematisert i Læringsmiljøutvalget.

Oversiktlig og gjenkjennelig struktur i Canvas er viktig for at studenten skal finne nødvendig informasjon, og flere fakulteter og utdanninger arbeider målrettet med dette. DIGIN støtter enkeltutdanninger i dette arbeidet.

Bachelorutdanningen i sykepleie i Pilestredet har hatt store utfordringer knyttet til informasjon til studentene, og har derfor jobbet spesielt med å forbedre dette. Dette arbeidet ser ut til å gi resultater da disse studentenes score for tilfredshet med tilgjengelighet og kvalitet på informasjon om studieprogrammet har økt fra henholdsvis 2,8 og 2,7 i 2023 til 3,5 på begge spørsmål i 2024.

Kunstig intelligens (KI)

Årets Sisteårsundersøkelse inneholdt for første gang spørsmål om kunstig intelligens (KI). Resultatene viste at mange studenter opplever at bruk av kunstig intelligens ikke har vært tematisert på studiet deres. På masternivået gjelder dette nesten to av tre studenter. En stor andel av studentene føler seg ikke trygge på hva som er lov når det gjelder bruk av kunstig intelligens i forbindelse med innleveringsarbeid.

Ved LUI ønsker flere fagmiljøer nå å endre vurderingsform for å unngå at studenter bruker KI på ureglementert vis og fusker på eksamen. LUI har arbeidet godt med å få til bredde i vurderingsformer, og er bekymret for en utvikling med flere skoleeksamener. Problemstillingen diskuteres på fakultetet, men de melder et behov for at saken blir diskutert også på universitetsnivå.

HV ser behov for å øke KI-kompetansen blant undervisere og sikre KI-opplæring for studenter tidlig i studiet. Sentralt på OsloMet samarbeider Universitetsbiblioteket, kommunikasjonsavdelingen, utdanningsavdelingen og vitenskapelig ansatte om utvikling av regelverk og ressurser for studenter og ansatte, knyttet til KI. DIGIN og Universitetsbiblioteket veileder studenter og undervisere om dette. Samtidig er det behov for at fakultetene arbeider med å sikre opplæring av studenter tidlig i studieløpet, om bruk av KI innenfor deres utdanninger.

Kapittel 2 Utdanningskvalitet ved OsloMet

2.1 Kvalitetsarbeid

Alle universiteter og høyskoler er pålagt å ha et system som sørger for at de på systematisk vis sikrer og utvikler kvaliteten i utdanningene sine, og for at dette arbeidet blir dokumentert. Nasjonale krav til institusjonenes kvalitetssystem er nedfelt i [studiekvalitets-](#) og [studietilsynsforskriften](#).

Riksrevisjonen gjennomgikk i 2023 kvalitetssystemene innenfor høyere utdanning. En av Riksrevisjonens konklusjoner var at de nasjonale kravene til institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid, og institusjonenes operasjonalisering av disse kravene har gjort at mange institusjoner har i overkant omfattende kvalitetssystemer og rapporteringsrutiner. Riksrevisjonen fant også at ansatte opplever at kvalitetssystemene i praksis ikke er så nyttige når det gjelder å utvikle studieprogrammene. I Profesjonsmeldingen henviser regjeringen til Riksrevisjonens rapport og uttrykker forventning om at «universiteta og høgskulane vurderer eigne kvalitetssystem og i tråd med tillitsreforma sørger for at dei ikkje legg opp til meir omfattande prosessar enn dei treng». [OsloMets kvalitetssystem](#) definerer at styret jevnlig, og minimum hvert sjette år, skal revidere kvalitetssystemet. Systemet ble sist vedtatt 17. juni 2020. Flere fakulteter rapporterer i år også om at de vurderer tiltak knyttet til rapporteringen innen utdanningskvalitet.

Ovenstående er bakgrunnen for at det er iverksatt en prosess som har som mål å lage et revidert kvalitetssystem for OsloMet. Det er et mål for arbeidet at flere ansatte tar del i meningsfylt og gjerne kollektivt kvalitetsarbeid, samtidig som kvalitetssystemet ikke genererer tidkrevende oppgaver som oppleves som lite nyttige. Som et skritt på veien har HV og TKD i studieåret 2023–2024 begynt å prøve ut dialogbasert rapportering i det årlige kvalitetsarbeidet. Erfaringene så langt er positive. Det pekes på at dialogbasert rapportering ikke er mindre tidkrevende, men at det å møtes og diskutere kvalitet har mye for seg. Avdeling for utdanning har som mål å legge fram et forslag til revidert kvalitetssystem for universitetsstyret ultimo høsten 2025.

Emneansvarlige har siden høsten 2022 hatt mulighet til å gjennomføre standardisert anonym sluttevaluering gjennom verktøyet CES i Canvas. Dette tilbudet er nå i ferd med å avvikles. Bakgrunnen er dels at verktøyet har vist seg lite brukervennlig, dels nødvendigheten av kostnadskutt i fellesadministrasjonen. Høsten 2024 ble verktøyet brukt til å evaluere 121 emner (av omtrent 2 000 emner totalt). Den samlede svarprosenten for alle emnene der verktøyet ble brukt, var 35 %. Utdanningsavdelingen utforsker nå mulighetene for standardiserte løsninger i surveyprogrammet Nettskjema, som eies av UiO, og som allerede er i bruk ved OsloMet.

Emnerapporter skal per i dag gjøres tilgjengelige for berørte studenter i læringsplattformen Canvas. Det har lenge vært ønske om å finne en ordning som gjør det mulig for studenter å se tidligere emnerapporter. SAM har laget et opplegg for lagring og åpen deling av alle fakultetets emnerapporter, i Sharepoint. Prorektor for utdanning har besluttet at alle fakulteter skal ta i bruk en tilsvarende løsning, og dette vil bli iverksatt i 2025.

2.2 Måltall og resultater

Resultatoppnåelse utdanning	2021	2022	2023	2024	Måltall 2024
Studiepoeng per heltidsekvivalent (egenfinansiert)	52,2	51,7	50,7	50,5	52,2
Antall uteksaminerte kandidater – bachelor	3 105	3 190	2 970	2790	2 920
Antall uteksaminerte kandidater – master	825	1 090	1 135	1 580	1 371
Antall disputaser - ph.d.	40	45	47	56	64
Antall utvekslingsstudenter > 3 måneder	410	790	885	908	862
Studenters helhetsvurdering av utdanningene ved OsloMet (BA)*	3,7	3,6	3,8	3,7	4,0
Studenters helhetsvurdering av utdanningen ved OsloMet (MA)*	3,7	3,6	3,7	3,6	4,0

Tabell 1 Resultatoppnåelse utdanning (DBH)

* Studiebarometeret 2024 Alt-i-alt-tilfredshet, snittverdi av en skala på 1-5

- OsloMet har en svak nedgang i antall studiepoeng per student, og når ikke fastsatt mål.
- Antall uteksaminerte bachelor kandidater har gått noe ned de to siste årene. Antall master kandidater har økt over flere år, og øker kraftig, fra 1135 kandidater i 2023 til 1580 kandidater i 2024. Det er en økning på alle fakulteter, men den er spesielt stor på HV. Dette kan i stor grad tilskrives at tidligere videreutdanninger med spesielt god gjennomstrømming, er konvertert til mastertilbud og nå uteksaminerer sine første kull.
- I 2024 har 412 OsloMet-studenter vært på utvekslingsopphold i 3 måneder eller mer. 496 studenter fra andre land har vært på tilsvarende utvekslingsopphold ved OsloMet. Omfanget av internasjonal utveksling er tilbake på nivået det lå på før pandemien bremsset denne aktiviteten.
- Det har vært en god økning i antall disputaser. Det jobbes med å etablere bedre verktøy for prognoser for disputaser.
- Studiebarometeret viser en liten nedgang i studentenes rapporterte tilfredshet (fra 3,8 i 2023 til 3,7 i 2024 samlet gjennomsnitt for bachelor- og masterstudentene). OsloMet har over år ligget litt under nasjonalt snitt på tilfredshet. Våre studenter er også i snitt noe mindre tilfreds enn studenter ved sammenlignbare universiteter som UiA (4,0), USN (3,9) og UiT (4,0).

Resultater gjennomføring	OsloMet 2021	OsloMet 2022	OsloMet 2023	OsloMet 2024
Andel bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid	56,7	59,8	56,0	52,5
Andel bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid + 1 år	64,5	65,2	66,7	64,6
Andel masterstudenter som gjennomfører på normert tid (2-årig master)	52,4	49,1	46,3	56,7
Andel masterstudenter som gjennomfører på normert tid + 1 år (2-årig master)	63,2	65,1	62,1	60,6
Andel masterstudenter som gjennomfører på normert tid (5-årig master)	-	58,6	58,0	60,5
Andel masterstudenter som gjennomfører på normert tid + 1 år (5-årig master)	-	-	64,3	64,6
Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år	64,5	71,7	67,4	57,8

Tabell 1 Andel heltidsstudenter som har gjennomført på normert tid. DBH: Gjennomføring på samme institusjon uavhengig av studieprogram / Andel ph.d.-kandidater som har gjennomført innen seks år. DBH

Vi ser en nedgang i gjennomføring på normert tid for bachelorstudiene ved OsloMet. HV, LUI og TKD opplever en nedgang sammenliknet med forrige år, mens SAM har en knapp oppgang. Noe av forklaringen på nedgangen i gjennomføring på normert tid kan skyldes pandemien. NOKUTs rapport «Studiebarometeret 2021. Hovedtendenser» viser at studentene opplevde at utdanningskvaliteten ble dårligere pga. mengden digital undervisning, og at 60 prosent av respondentene mente at nettundervisningen var mindre motiverende enn fysisk undervisning ville ha vært. Flere fakulteter nevner utfordringer hos studentene som en del av forklaringen på lavere gjennomføringstall.

Det har de foregående årene vært satt inn ulike tiltak for å bedre gjennomstrømmingen på masterstudiene, og det kan nå synes som om disse har gitt resultater. Alle fakulteter har bedre gjennomføring på normert tid på masterprogrammene i 2024 sammenliknet med 2023. HV står for den største økningen med over 16 prosentpoeng. Økningen i gjennomføring på toårige masterprogrammer ved HV forklares hovedsakelig med at tidligere videreutdanninger, f.eks. kreftsykepleie og helsesykepleie, som i utgangspunktet har hatt god gjennomstrømming, nå inngår i paraplyprogrammer på masternivå. I tillegg valgte flere studenter fra kull 2022 å fullføre en toårig mastergrad framfor løsningen hvor man kan "hoppe av" etter 90 studiepoeng. Et annet viktig bidrag var at det første kullet med master i farmasi ble uteksaminert med hele 81 prosent gjennomstrømming.

Andelen ph.d. kandidater som gjennomfører etter 6 år har gått ned. OsloMet har de senere årene ligget godt over snittet for sektoren. I årets rapportering har OsloMet 57,8 prosent gjennomføring etter 6 år og snittet for sektoren er i 2024 64 prosent.

2.3 Læringsmiljø

2.3.1 Arbeidet med faglig og sosialt miljø på bachelor- og masterstudier

OsloMets studenter har vært og er noe mindre tilfredse med miljøet mellom studenter og mellom undervisere og studenter enn den gjennomsnittlige norske student. OsloMet er ikke tilfreds med dette, og tiltak for å bedre dette blir derfor prioritert.

Et viktig tiltak er å vektlegge et godt læringsmiljø for studentene, i arbeidet med campusutvikling. I tiden som kommer vil etablering av «hjemmebaser» for utdanningene være en prioritet, med mål om at studentene i større grad skal kunne oppleve tilhørighet til et miljø på sitt studieprogram. Samtidig legges det føringer for romtildeling i timeplanleggingen som skal sikre at studentgrupper i større grad har undervisning i byggene utdanningen deres tilhører. Biblioteket i P48 er pusset opp, og flere leseplasser og mer varierte studentarbeidsplasser er blitt prioritert på bekostning av boksamlingen. Dette har ført til at bibliotekets besøkstall er doblet i forhold til hva de var før oppussingen. Eiendomsavdelingen har også bidratt til at en lenge etterlengtet løsning for tolkekabiner for tolkeutdanningene nå er på plass.

Fakultetene har i 2024 blitt tildelt til sammen 4,5 millioner til arbeid med læringsmiljø. 2,25 millioner var øremerket arbeid med psykososialt miljø og utdanningsfaglig utvikling. 2,5 millioner i gjenstående midler fra Studentpakke II (KD-tildeling i forbindelse med Covid-pandemien) var øremerket aktiviteter som er i tråd med målet om å opprettholde studentenes progresjon. Fakultetene har fordelt disse ressursene ut til sine utdanninger på litt ulike måter. Mye av midlene er benyttet til ulike studentmentorordninger og bruk av studentassistenter. Førsteårsstudenter på bachelorutdanningene er prioritert i mange av tiltakene. Eksempler på tiltak er:

- skrive- og regneverksteder på femårig grunnskolelærerutdanning
- leker i park og kunstutstilling ved førsteåret på barnehagelærerutdanningen
- ansettelse av studentassistenter som har gjort det mulig for flere studenter ved produktdesign å 3D-printe med leire
- opprettelse av bank med digitale læringsaktiviteter innenfor helseutdanninger
- utvidet «Menn i sykepleie»-ordning, som innebærer felles faglig-sosiale samlinger for mannlige sykepleiestudenter, til å omfatte også studenter i 2. og 3. studieår, og på Kjeller
- videreført studievennprogrammet på Handelshøyskolen, der alle førsteårsstudenter gis mulighet til å møte en studentmentor i løpet av høstsemesteret

Studentforeninger o.l. har hatt mulighet til å søke om penger til å arrangere sosiale tiltak. Eksempler på studentinitierte tiltak er:

- Pizzakvelder gjerne i kombinasjon med rekruttering til verv eller informasjon om studentforeninger, besøk til museer, felles idrettsarrangementer, morgenkaffeseminarer om studentdemokrati, kostymekonkurranse på Chateau Neuf, deltagelse i Holmenkollstafetten, næringslivsdag og ulike fester og semesteravslutninger.

Aktivitetene initiert av studentene er gode bidrag til et levende læringsmiljø. De gir også mulighet for studenter til å opparbeide seg erfaring med å ta ansvar for aktivitet. På den måten kan de opparbeide seg en form for sosial kompetanse, som er verdsatt både i arbeidslivet og i andre sammenhenger.

Fakultetene opplever at bruk av studentmentorer og studentassistenter utgjør en positiv forskjell i læringsmiljøet. Det er behov for å videreføre øremerkede midler til fakultetenes arbeid med læringsmiljø. Kontinuitet i tildeling av midler til læringsmiljø vil øke sannsynligheten for at fakultetene får god effekt av midlene.

Å nyttiggjøre seg midler til sosiale aktiviteter avhenger i stor grad av at man har aktive studentforeninger o.l., og nytteverdien av å avsette midler til dette blir vurdert litt ulikt av fakultetene. SAM beskriver hvordan de har skiftet fokus fra sosial inkludering til mer akademisk støtte. De opplever sosialpakkemidlene som vanskelige å bruke pga. travle timeplaner, kortsiktige aktiviteter og at det har vært andre ekstra midler tilgjengelig på universitetsnivå til samme formål. SAM mener derfor at potten til sosiale aktiviteter kan halveres og gjenværende finansiering omdirigeres til studentmentorprogrammet, som ser ut til å ha bedre og mer langsiktige effekter på læringsmiljøet

2.3.2 Lærings- og arbeidsmiljø for forskerutdanningene

Ph.d.-undersøkelsen viser at de fleste (77 %) av doktorgradskandidatene sier at de har et godt arbeidsmiljø. Dette er en fin forbedring fra tidligere år. Det er imidlertid rapportert om utfordringer knyttet til IAM (Identity Access Management/Identitets- og tilgangsstyring) som påvirker læringsmiljøet til eksterne stipendiater. Dette omtales nærmere i kapittel 4.

HR har kartlagt sykefravær ved OsloMet og funnene viser at stipendiater ansatt ved OsloMet har høyere sykefravær enn øvrige ansatte i undervisnings- og forskerstillinger. Det ble våren 2024 igangsatt et samarbeid mellom HR og FoU for å fremskaffe bakgrunnsdokumentasjon. Det ble utarbeidet ekstra spørsmål i årets ph.d.-undersøkelse som munnet ut i en rapport som FoU-avdelingen leverte til HR, samt at HR har sett nærmere på selve sykefraværet blant ph.d.-kandidater ved OsloMet. Videre har det blitt nedsatt en bredt sammensatt arbeidsgruppe (personalledere, programledere, administrativt ansatte, stipendiater, lokal-HR) som gjennom workshoper har kommet med forslag til tiltak for å få ned sykefraværet.

Kvalitet i forskerutdanningene har vært tema i perioden og har vært gjenstand for særlig oppmerksomhet. Dette resulterte i en styresak i 15. desember 2023 om kvalitet i forskerutdanningene og påfølgende besøk til alle programmene av prorektor FoU som en del av den systematiske oppfølgingen. Som arbeidsgiver skal OsloMet sørge for godt fagmiljø og godt læringsmiljø for alle doktorgradskandidatene, i tillegg til å sørge for et trygt og godt arbeidsmiljø for tilsatte doktorgradskandidater.

2.4 Studieportefølje

OsloMet er, som flere andre universiteter, i gang med arbeid for å utforme en modell for styring av studieporteføljen. Avdeling for utdanning utvikler for tiden et første forslag til modell, dvs. en beskrivelse av datagrunnlag og prosess for arbeidet med studieporteføljen. Det er et mål å pilotere en modell i 2025.

Nye studieprogrammer/studieretninger:

- TKD startet opp et nytt masterprogram i maskinteknologi høsten 2024. 13 studenter ble tatt opp i det første kullet.
- TKD satte også i gang en ny studieretning i Cyber Security på masteren i anvendt data- og informasjonsteknologi, høsten 2024.
- HV etablerer en ny spesialisering i assisterende teknologi og helse under paraplymasteren i helse og teknologi. Oppstart blir høsten 2025.

Studietilbud under utredning

HV valgte å ikke sende søknad til NOKUT om akkreditering av profesjonsstudium i psykologi som planlagt, i 2024. SAM vurderer å etablere et nytt bachelor- og masterstudium i rettsvitenskap. Alle de nevnte studieprogrammene vil være kostnadskreven, og det pågår diskusjoner om hvorvidt de skal etableres eller ikke. Finansering er et kjernesporsmål i disse diskusjonene.

Nedleggelser, opptaksstopp og planer om nedleggelse:

- Ph.d.-programmet i atferdsanalyse ved HV, ble i 2024 slått sammen med ph.d.-programmet i helsevitenskap.
- Sak om nedleggelse av bachelorutdanningen i tannteknikk (HV) har vært behandlet i utdanningsutvalget. Utvalget anbefalte nedlegging «dersom man ikke får til en finansiering av tannteknikerutdanningen som er tilpasset de reelle behovene til utdanningen». Dette på bakgrunn av at utdanningen ikke er økonomisk bærekraftig og at fagmiljøet mangler samarbeidspartnere i beslektede fag, ved OsloMet. Styrebehandling av saken ble utsatt høsten 2024 etter henstilling fra Kunnskapsdepartementet, som vil at OsloMet skal avvente deres rapport om finansiering av små helseutdanninger, som skal komme i februar 2025. Opptak til tannteknikerutdanningen ble frosset fra høsten 2024.
- Det er påbegynt en prosess for mulig avslutte trafikklærerutdanningen (LUI), som er et toårig høgskolekandidatstudium. Bakgrunnen er at trafikklærerbransjen ikke kan tilby et tilstrekkelig antall godkjente praksisplasser og kvalifiserte veiledere, samt at utdanningen ikke er økonomisk bærekraftig. Utdanningen vil ikke ha opptak høsten 2025.
- Høsten 2024 besluttet HV å fryse opptaket til 4 studieretninger i masteren i helsevitenskap med svak rekruttering, fordi fakultetet har et stort underskudd som gjør det nødvendig å redusere kostnader. Tre av disse studieretningene skal heller ikke ha opptak høsten 2025: Kreftsykepleie, samfunnsnærings og sykepleie - klinisk forskning og fagutvikling. Studieretningen ernæring for helsepersonell var frosset høsten 2024, men har åpnet for opptak høsten 2025.
- Master i barnehagekunnskap hadde ekstern evaluering i 2023 som påpekte at programmet hadde for kompleks tilbudsstruktur sett i forhold til studenttallet. Programmet er nå revidert, med ny modell uten studieretninger og færre emner, slik at studiemodellen står bedre i forhold til antall studenter på studiet. Ny programplan med tilhørende emneplaner vil gjelde fra høsten 2025.
- Ifølge SAMs fakultetsrapport ble det reist bekymringer knyttet til master i entreprenørskap fra studentene i slutten av 2023. Det ble gjort tiltak for å adressere disse, slik at kullet tatt opp høsten 2024 har hatt en ny programplan. De har imidlertid nå besluttet å ikke ta opp nye studenter høsten 2025.

Evalueringer

NOKUT har i 2024 gjennomført en evaluering av alle landets grunnskolelærerutdanninger. Grunnskolelærerutdanningene ved OsloMet får anerkjennelse for sitt arbeid med utvikling av utdanningene, og det trekkes spesielt fram at de har gått i bresjen for utvikling av entreprenørielle masteroppgaver. Dette er oppgaver der studentene skal utvikle, prøve ut og evaluere et didaktisk produkt som en læringsressurs (f.eks. et spill), en aktivitet eller et undervisningsopplegg. Studentene får på denne måten erfaring med å gjennomføre et forskningsbasert utviklingsprosjekt.

Avdeling for utdanning gjennomførte i 2024 en evaluering av paraplymastere ved OsloMet. OsloMet har per i dag 10 paraplymastere. Master i helsevitenskap ved HV og master i anvendt data- og informasjonsteknologi (ACIT) ved TKD ble brukt som case. Programmene har bidratt til flere tverrfaglige møter mellom ansatte, og for ACIT sin del, også mellom studenter. På begge programmene er det et spenningsforhold mellom fellesemner og spesialiseringer. Programstrukturen påvirker mulighetene til fordypning i studieretningsfag, og fagmiljøer må tilpasse sine studieopplegg til fellesemner. Paraplymastere kan gi en økonomisk besparelse ved at fellesemner gjennomføres for større studentgrupper og dermed kan gjøres billige, men gir økte kostnader til koordinering. Organisering og administrasjon av paraplyprogrammer krever mye tid og oppmerksomhet, og beslutningsstrukturen kan bli komplisert. Evalueringen inneholder en anbefaling om å begrense etablering av nye paraplymastere til programmer med studieretninger som faglig sett står nær hverandre og som er like i oppbygging.

Kapittel 3 Tematisk rapportering for bachelor- og masterutdanningene

I dette kapittelet ser vi nærmere på utvalgte temaer for bachelor- og masterutdanningene. Bakgrunnen for tematisk rapportering er at det jobbes langsiktig med flere av utfordringene som gjelder utdanningskvalitet. Det er sjelden større endringer i status fra et år til et annet, og dermed ikke hensiktsmessig å rapportere på alle kvalitetsområder på årlig basis. For studieåret 2023–2024 rapporteres det på følgende temaer for bachelor- og masterutdanningene:

Læringskvalitet:

- Læringsutbytte
- Engasjement og tidsbruk

Inntakskvalitet:

- Kvalifikasjoner
- Studiestart

3.1 Læringskvalitet

3.1.1 Læringsutbytte

Tilfredshet med læringsutbytte måles i Studiebarometeret gjennom et spørsmålsbatteri som inneholder 10 delspørsmål. I Sisteårsstudenten måles tilfredshet med læringsutbytte ved ett enkelt spørsmål.¹

Tallene i tabellen nedenfor viser at tilfredsheten med læringsutbytte målt i Studiebarometeret var litt høyere i 2023 og 2024, enn under pandemien i 2021 og 2022. I Sisteårsstudenten var tilfredsheten litt høyere i 2024 enn i 2022 og 2023. Hvis tidsseriene hadde vært strukket bakover til årene før pandemien ville vi sett at for begge undersøkelsene svarer verdiene i 2024 til det som historisk har vært de normale verdiene. De litt lavere verdiene i Studiebarometeret 2021 og 2022 og i Sisteårsstudenten 2022 og 2023 stemmer med hvordan vi kan forvente at læringsmiljø og studieopplegg for disse studentkullene har blitt påvirket av smittevernsrestriksjonene om gjaldt under pandemien i 2020 og 2021.

Den gjennomsnittlige tilfredsheten med læringsutbytte er i 2024 tilbake på pre-pandeminivå, og vurderes som tilfredsstillende. Samtidig skulle vi gjerne sett at tilfredsheten hadde styrket seg enda mer etter pandemien.

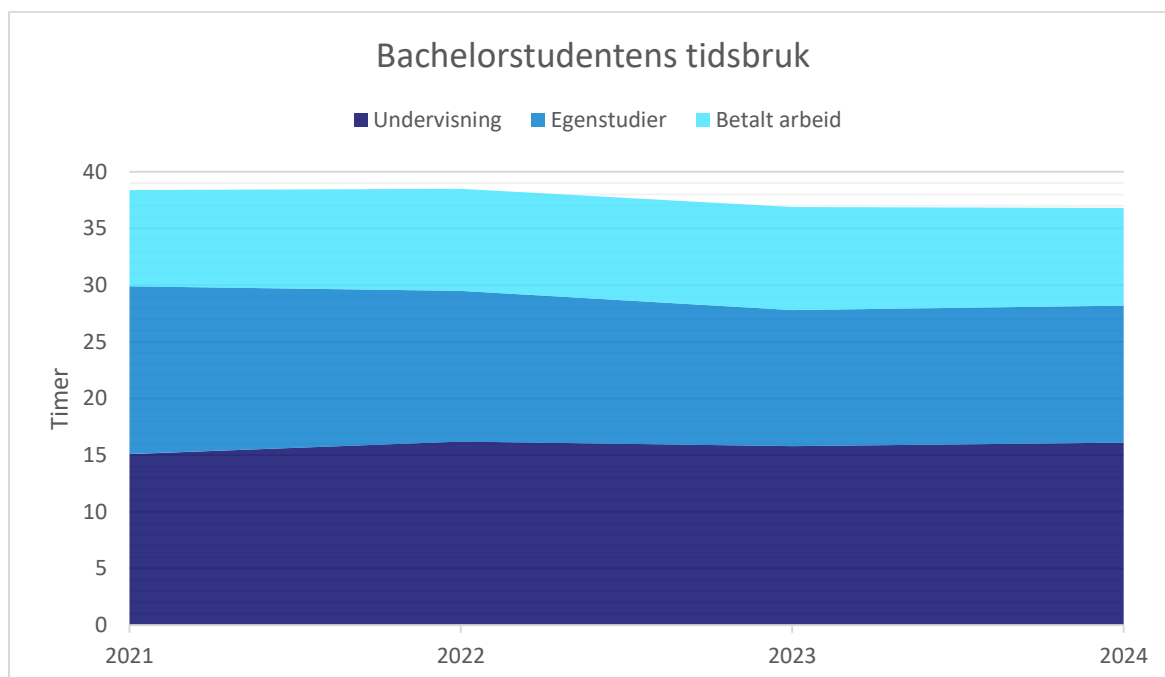
¹ Studentene svarer på Studiebarometeret i oktober/november når de er i 2. studieår. Studenter på 5-årige lærerprogrammer blir også bedt om å svare på Studiebarometeret om høsten i 5. studieår. I analysen vår sorteres disse som bachelorstudenter når de er i 2. studieår og som masterstudenter når de er i 5. studieår. Studentene svarer på Sisteårsstudenten i mai når de er i siste studieår.

Opplevd læringsutbytte		2021	2022	2023	2024
Studiebarometeret (indeks av 10 spørsmål)	BA	3.6	3.6	3.7	3.7
	MA	3.7	3.7	3.8	3.8
Sisteårsstudenten (Jeg er godt fornøyd med læringsutbyttet jeg har hatt på studieprogrammet)	BA	3.8	3.6	3.6	3.8
	MA	4.0	3.7	3.7	3.9

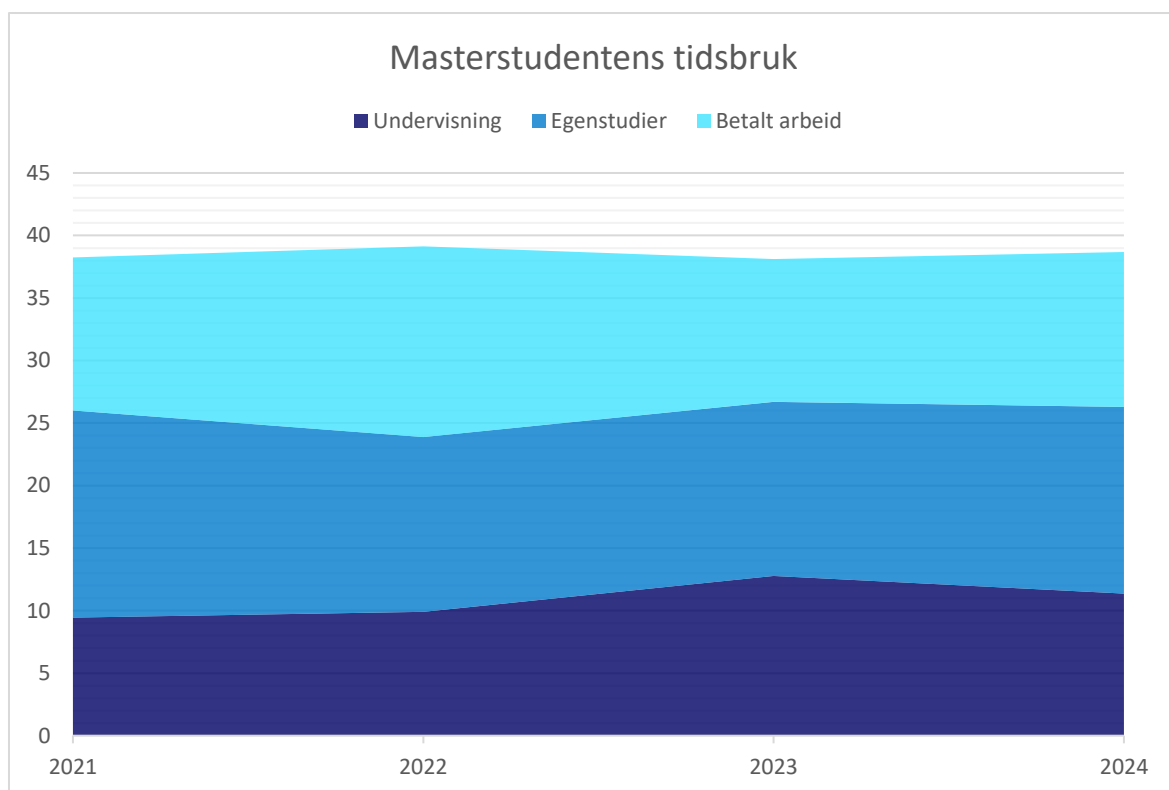
Tabell 2 Resultater om læringsutbytte i Studiebarometeret og Sisteårsstudenten

3.1.2 Tidsbruk

I Studiebarometeret får studentene spørsmål om hvor «mange timer i gjennomsnitt per uke hittil på dette studiet» de bruker på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid. I **Feil! Fant ikke referansekilden.** og **Feil! Fant ikke referansekilden.** er de tre tidskategoriene lagt oppå hverandre slik at man får et bilde av den samlede tidsbruken til studieaktiviteter og betalt arbeid. Beregningene er basert på studenter som går på heltidprogrammer.

Figur 1 Bachelorstudentenes tidsbruk, Studiebarometeret

Figur 2 Masterstudentenes tidsbruk, Studiebarometeret

For bachelorstudentene ved OsloMet finner vi at ukentlig tidsbruk til studieaktiviteter har falt fra 30 timer i 2021 til ca. 28 timer i 2023 og 2024. Nedgangen har skjedd ved at studentene bruker 3 timer mindre tid på egenstudier, mens de bruker 1 time mer på undervisning (inkludert praksis). Masterstudentenes samlede tidsbruk til studieaktiviteter i 2023 og 2024 er tilnærmet uforandret fra 2021. Også for masterstudentene har det skjedd en forskyvning i tidsbruken fra egenstudier og over mot organisert undervisning. Forklaringen er trolig at smitteverntiltakene under pandemien medførte digital undervisning med deltagelse hjemmefra, noe mange kan ha valgt bort fordi de har opplevd det som lite stimulerende.

Bachelorstudentenes reduserte tidsbruk til studieaktiviteter føyer seg inn i en lengre trend som gjelder både bachelor- og masterstudenter. Dersom vi for eksempel sammenligner fireårsperioden 2016–2019 med fireårsperioden 2021–2024 (Figur 2) finner vi at bachelorstudentenes gjennomsnittlige tid brukt til studieaktiviteter falt med 1,6 timer i uken fra 30,4 timer i den første perioden til 28,8 timer den i siste. For masterstudentene falt det ukentlige timetallet til studieaktiviteter med 2,3 timer (dersom 5-årig grunnskolelærerstudenter holdes utenfor). Samtidig økte studentene tiden de bruker til betalt arbeid, men ikke like mye som reduksjonen i tid brukt til studiearbeid.

Fra studenthold hevdes det gjerne at utilstrekkelig studiefinansiering rammer dem ved at de tvinges til å bruke mye tid på betalt arbeid for egen livsoppholdelse, og at det «stjeler» av tiden de ellers kunne brukt på studieaktiviteter. Studentene kan ha noe rett i dette, for datamaterialet viser at desto mer tid studentene bruker på betalt arbeid, desto mindre tid bruker de på studieaktiviteter. Korrelasjonen er sterkest for masterstudentene ($r^2=0.46$), men også svært tydelig for bachelorstudentene ($r^2=0.27$).

Samtidig stemmer ikke tallene som studentene selv oppgir i Studiebarometeret med påstanden om at de er generelt overarbeidet (figur 1 og 2). Bak det svært moderate gjennomsnittet for total tidsbruk skjuler det seg dessuten betydelige forskjeller mellom fakultetene. På fakultet HV har bachelorstudentene hvert av de fire siste årene brukt over 40 timer i uken på studier og betalt arbeid, mens ved SAM og LUI har tidsbruken ligget på mellom 33 og 36 timer i uken. På masternivået er forskjellene mellom fakultetene enda større. Analyser av data fra Studiebarometeret tyder på at hvor mye tid studentene bruker på studieaktiviteter også henger sammen med hvilke forventninger studentene opplever å møte fra underviserne.

Flere av fakultetene uttrykker bekymring for at studentene bruker for lite tid til studier, da dette går utover studentens læringsutbytte. De ønsker økt innsats fra studentene. Eksempler på relevante tiltak fakultetene iverksetter er å skape møteplasser som gjør det mer attraktivt for studentene å være på campus, bruk av mer engasjerende læringsaktiviteter og dialog med studentene om forventninger og om hvordan man kan skape større engasjement. Fakultetene ser ikke på obligatorisk undervisning som et egnet tiltak.

3.1.3 Engasjement

Studentenes eget engasjement måles i Studiebarometeret ved at studentene blir bedt om å oppgi på en fempunkts skala, hvor godt de kjenner seg igjen i fire påstander. Påstandene er 1) *Jeg er motivert for studieinnsats*, 2) *Jeg benytter meg av de organiserte læringsaktivitetene som tilbys*, 3) *Jeg møter godt forberedt til undervisningen* og 4) *Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy*. I Tabell 3 viser vi graden av enighet med alle fire påstandene i form av en indeksvariabel.

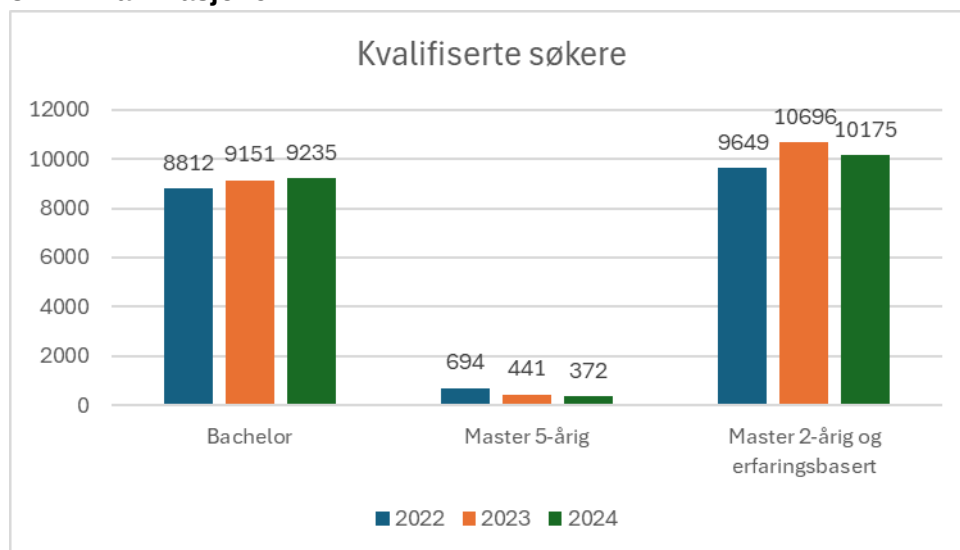
Resultatene over de fire siste årene, fordelt på bachelor- og masterstudenter er vist i tabellen under. For bachelorstudentene er resultatene stabile over tid, men gir inntrykk av et heller lavt engasjement. Også for masterstudentene synes engasjementet å være lavt, men vi ser en viss positiv utvikling de to siste årene.

Indikator		2021	2022	2023	2024
INDEKS EGET ENGASJEMENT	BA	3.5	3.5	3.5	3.5
	MA	3.5	3.4	3.6	3.7

Tabell 3 Indeks for studentenes eget engasjement, Studiebarometeret

3.2 Inntakskvalitet

3.2.1 Kvalifikasjoner

Figur 3 Kvalifiserte søkere bachelor og master OsloMet 2022–2024

Søkertallene til OsloMets bachelorutdanninger har vært stabile de siste tre årene. 5-årige masterprogrammer har en tydelig nedgang i søkertall, på LUI gjelder det særlig for trinn 5-10, norsk, som har hatt størst nedgang. På de toårige masterprogrammene hadde man en topp i søkning i 2023. Selv om det er færre søkere i 2024 sammenlignet med 2023, ser vi en oppgang målt fra 2022.

Lavere søkertall til lærerutdanningene har vært en nasjonal utfordring i flere år. Ved studiestart 2023 opplevde OsloMet, for første gang, at ikke alle studieplassene ble fylt på de store lærerutdanningene. Årets søkertall forsterket fjorårets nedgang. Fakultetet har satt opp tiltak knyttet til rekruttering i årets rapport, der det blant annet er fokus på å synliggjøre lærerrollen, og lærernes arbeidshverdag, overfor relevante beslutningstakere. Institutt for grunnskolelærerutdanning har igangsatt flere tiltak for å styrke førsteårsstudentenes opplevelse av faglig mestring, blant annet bruk av studentassistenter og -mentorer for å veilede studentene. Instituttet har fokus på å støtte førsteårsstudentene og vil fortsette med dette også neste studieår. OsloMet har fått dispensasjon fra opptakskravene for studieåret 2025/2026 som kan føre til økt øke antall søkere til grunnskolelærerutdanning.

Det er fortsatt rekrutteringsutfordringer for masterutdanningene på TKD (65 % av masterplassene ble fylt opp høsten 2024). Det er likevel en økning i fyllingsgrad fra fjoråret, på tross av flere tilgjengelige plasser i årets opptak. Den nye ACIT-studieretningen «cybersikkerhet» ble en suksess, i alle fall målt i antall søkere. Samtidig sliter Biomedical Engineering, Robotics and Control og Mathematical Modelling and Scientific Computing, alle ACIT-studieretninger, med lave studenttall. Det samme gjelder også for Studieretning Mote og samfunn i Master for estetiske fag. Masterstudiet i Transport og byplanlegging, som har endret navn (fra Smart Mobility) og opptakskrav, fikk en mangedobling av søkere i 2024 sammenlignet med tidligere år. Etter å ha gått gjennom og analysert bakgrunnen til søkerne som fikk avslag, så de at flere av disse faktisk hadde relevant bakgrunn og at opptakskravene ikke fungerte etter sin hensikt, de ble derfor endret. Totalt har det vært en vekst i antall søkere til masterspesialiseringer-/program ved HV i perioden 2022–2024, men svært ulik utvikling pr. program.

Internasjonale mastere har hatt en nedgang i antall søkere etter innføring av skolepenger, noe som skaper utfordringer mht. å få rekruttert nok studenter til disse utdanningene. De internasjonale masterne hadde i 2022 83 studenter som møtte til studiestart. I 2023, som var første året med egenbetaling, falt tallet til 9 møtt og i 2024 til 6 møtt. SAMs masterprogram Nordic Social Policy and Global Sustainable Development er et eksempel på dette. Før neste opptak i 2025 gjør SAM endringer i markedsføring av og nettsider for studiet og innfører et nytt språkunntak med mål om at flere søkere blir kvalifisert for opptak.

3.2.2 Studiestart

Studiestartundersøkelsen gir oss svar på hvordan nye studenter opplever studiestart. Nytt i 2024 var at alle nye studenter på masterutdanninger kunne svare.

En viktig forutsetning for at studenter lykkes med studiene sine er at de opplever å være en del av et sosialt og faglig studiemiljø. Tidlig integrasjon av studentene inn i et studiemiljø er dermed av avgjørende betydning. Følgende tre spørsmål er vurdert i årets kvalitetsrapportering innen kvalitetstemaet studiestart:

«Jeg opplever å være en del av et studiemiljø på studiet mitt»

2–3 måneder ut i første semester opplever 57 % av studentene at de er en del av et studentmiljø på studiet sitt, en liten nedgang fra 2023 (60 %). Dette vet vi at er viktig for å trives og for å bli på studiet. Studentene ved LUI svarer gjennomgående mest positivt på spørsmålene om studiemiljø. Scorer på spørsmålene om studiemiljø er noe lavere på masterstudiene enn på bachelorstudiene.

«De faglige og sosiale aktivitetene på studiet har bidratt til at jeg har blitt kjent med medstudenter»

Annenhver student opplever at faglige og sosiale aktiviteter på studiet har bidratt til at de har blitt kjent med medstudenter. Generelt satser fakultetene på læringsmiljøtiltak ved studiestart for å skape tilhørighet og et godt faglig-sosialt miljø. Bruk av faddere, studentassistenter og studentmentorer er vanlige tiltak. Ved SAM har studentassistenter mottatt opplæring i metoden for jevnaldrende assistert læring ved studiesenteret på Universitetsbiblioteket. Ved TKD har de i 2024 etablert studentlaboratoriet “Noden” for førsteårsstudentene på elektroingeniør, et knutepunkt der studentene møter teori og praksis. Et sted der studentene kan samles- deres “andre hjem” på campus. Ved HV (AV) arrangerer studenter fra høyere nivå sosiale sammenkomster som inneholder både relevante faglige presentasjoner og sosialt samvær. Faglig ansatte oppfordres også til å delta.

«Jeg opplever at jeg henger med faglig på studiet mitt»

58 % av studentene som har besvart studiestartundersøkelsen opplever at de henger med faglig i studiet sitt, mens 12 % opplever at de ikke gjør det. Det er små forskjeller mellom fakultetene. Generelt scorer masterstudentene noe høyere på dette spørsmålet enn bachelorstudenter.

Et eksempel på et tiltak som skal resultere i at studenter som trenger det får noe ekstra hjelp til å henge med faglig er fra Institutt for naturvitenskapelige helsefag ved HV der de har gjennomført individuelle oppstartssamtaler med alle studentene i kullet ved starten av semesteret. På denne måten har de bl.a. fått avdekket utfordringer som kan medføre behov for tilrettelegging og veiledning.

Kapittel 4 Tematisk og årlig rapportering for forskerutdanningene

OsloMet har seks doktorgradsprogrammer, ca. 420 doktorgradskandidater, ca. 1100 veiledere og 56 disputaser i 2024. Doktorgradskandidatene er enten tilsatt ved OsloMet eller har ekstern arbeidsgiver. Finansieringen er enten intern eller ekstern. Internt finansierer OsloMet noen rekrutteringsstillinger gjennom universitetets rammetildeling fra departementet. De eksternfinansierte doktorgradskandidatene finansieres fra EU, NFR eller andre kilder, her inngår også offentlig- og nærings-ph.d. Litt færre enn halvparten av doktorgradskandidatene er finansiert med eksterne midler, men andelen eksternfinansierte har gått litt ned det siste året.

For studieåret 2023–2024 rapporterer forskerutdanningene på følgende tematiske områder og indikatorer markert i kursiv:

- *inntak*
- *informasjon og infrastruktur*
- *veiledning*
- *kvalitet og helhet i programmet*
- *kandidatenes faglige og psykososiale miljø*
- *fremdrift/gjennomføringstall/frafall*
- *internasjonalisering*
- *samfunnsrelevans*

Underlaget for kvalitetsrapporteringen er hovedsakelig programrapportene og framdriftsrapportene fra kandidater og veiledere. Deretter benyttes resultatene fra OsloMets årlige ph.d.-undersøkelse. Ph.d.-undersøkelsen ble sendt ut i slutten av mai 2024, og 38 % av kandidatene svarte på undersøkelsen. Tableau og Styringsportalen brukes i den utstrekning det er mulig. Tilbakemeldinger fra eksternevalueringer legges til grunn når det er aktuelt.

OsloMet har pr. desember 2024 seks aktive doktorgradsprogrammer:

- *Profesjonsstudier (SPS)*
- *Utdanningsvitenskap for lærerutdanning (LUI)*
- *Samfunnsvitenskap (SAM)*
- *Helsevitenskap (HV)*
- *Ingeniørvitenskap (TKD)*
- *Innovasjon for bærekraft (TKD)*

Årets rapportering omfatter hovedsakelig indikatorer som det skal rapporteres på årlig, unntaket er «Beskrivelse av rutiner for kvalitetssikring av prosjektene» under tematisk område inntak som det rapporteres på hvert 3. år.

4.1 Inntak

I 2024 startet 61 nye kandidater (tall fra FS). Det er noe færre enn i 2023 da 78 nye kandidater startet på doktorgradsprogrammene. Nedgang i antall søkere begrunnes i færre internt finansierte kandidater etter at KD trakk tilbake koronastillingene og at nærliggende institusjoner etablerer konkurrerende/tilsvarende programmer. I tillegg melder SPS at de har endret oppstarttidspunkt som innebærer at kandidater som normalt ville startet høst 2024 ikke starter før januar 2025. SAM melder i tillegg om utfordringer ved at studieretningen Informasjons-, bibliotek, og arkivstudier (IBA) møter utfordringer med å rekruttere stipendiater innen offentlig ph.d.-ordningen fordi ansatte i universitets- og høyskolebibliotekene faller utenfor ordningen.

Doktorgradskandidatene søker opptak til program både på bakgrunn av eget faglige nivå og en prosjektbeskrivelse. Kandidatenes faglige nivå er i hovedsak godt. De fleste kandidatene som tas opp oppfyller kravet om karakteren A eller B på masteroppgaven. Noen få tas opp med karakteren C, men dette skjer unntaksvis og etter særskilt vurdering. Tidligere har karakterkrav vært regulert i lokale bestemmelser ved fakultetene, men fra oktober 2024 ble karakterkravet forskriftsfestet på OsloMet-nivå. LUI har hatt varierende inntakskvalitet og har iverksatt tiltak for å bedre denne. De har etablert et «prekvalifiseringsløp» for egne høyskolelektorer og studenter der krav til prosjektbeskrivelse vektlegges, og de har gjort utlysninger av stipendiatstillinger åpnere for å rekruttere bredere. Effekten av prekvalifiseringsløpet har så langt ikke vært mulig å måle, men de åpnere utlysningene har resultert i mange solide søknader og er videreført høsten 2024.

For kandidater som ansettes i stipendiatstillinger ved OsloMet vil prosjektbeskrivelsen allerede være vurdert av en sakkyndig komite i forbindelse med tilsetting før de søker opptak til program. Denne vurderingen vektlegges og kvalitetssikres ved opptak til program. Ved noen programmer vil prosjektet vurderes som kvalitetssikret dersom det inngår i et større forskningsprosjekt finansiert av Forskningsrådet. Prosessen der det gjøres liknende vurderinger ved tilsetting i stipendiatstilling og opptak til program er tid- og ressurskrevende og enkelte program har tatt grep for å lette denne. Nærings-ph.d. og offentlig sektor ph.d. er en ordning under Forskningsrådet der Forskningsrådet ikke gjør en kvalitetsvurdering av søknaden, men der søkeren legger ved et notat fra arbeidsgiver og en bekreftelse fra gradsgivende institusjon. Gode rutiner for kvalitetssikring av prosjekter før søknad sendes Forskningsrådet er derfor avgjørende, og flere programmer ønsker å få på plass bedre rutiner for dette.

4.2 Fremdrift/gjennomføring/fracfall

En indikasjon på framdrift, gjennomføring og fracfall er andelen som har gjennomført og disputert 6 år etter opptak til program. Foreløpige tall viser at denne andelen har gått noe ned. Variasjoner i andelen kan henge sammen med at flere av OsloMets program er unge og at tidlige tall var basert på et lite antall kandidater. Men nedgangen er like fullt viktig å ta på alvor. I år har programmene blitt bedt om å si noe om hvordan de følger opp den enkelte kandidats framdrift.

Programmene viser gjennom programrapportene og dialog at de har tett oppfølging av kandidatene gjennom programledere, veiledere og administrasjon. Fremdriftsrapporteringene, midtveisevalueringer og oppfølgingssamtaler gir en god indikasjon på fremdrift og muligheter for

tidlig å få informasjon om problemer og utfordringer. Generelt sett rapporterer fakultetene at de fleste kandidatene følger den planlagte progresjonen, selv om noen melder om mindre forsinkelser for enkelte kandidater. I tilfeller hvor det er meldt inn forsinkelser i progresjonen, nevnes blant annet sykdom, forsinkelser med datainnsamling, utfordringer med veiledning, høy arbeidsbelastning pga. pliktarbeid og manglende integrering i forskningsgruppe og arbeidsplass generelt som årsaker.

Tiltak programmene har innført eller videreført for å støtte opp om kandidatene, er blant annet å ha tettere individuell dialog med kandidaten, veiledere og ledere gjennom doktorgradsløpet, å gjøre kandidatene kjent med faktormodellen slik at de vet hvor mye tid det er meningen at de skal bruke på pliktarbeid og legge til rette for andre typer pliktarbeid som det er lettere å avgrense. I tillegg jobber alle programmene med faglige og sosiale tiltak for å fremme et godt arbeids- og læringsmiljø for kandidatene.

Stipendiater ansatt ved OsloMet skal også følges opp gjennom medarbeidersamtaler.

Stipendiaturundersøkelsen viste at en del stipendiater ikke får medarbeidersamtaler. Det gjelder særlig et institutt på HV der en stor andel av stipendiatene ikke hadde fått tilbud om medarbeidersamtale. De har nå ansatt en egen leder med personalansvar for stipendiater, noe som gir bedre oppfølging.

4.3 Kvalitet og helhet i programmet

Fakultetene/senteret har vurdert kvaliteten på emnene i opplæringsdelen og tilgang på relevante emner både internt og eksternt. LUI, HV og SAM er i prosess med periodisk evaluering og ekstern evaluering av programmene, noe som kan gi grunnlag for mer strategiske endringer av opplæringsdelen de kommende årene.

Doktorgradsløpet består av to deler; opplæringsdelen og avhandling. Opplæringsdelen består normalt av 30 studiepoeng av et løp på totalt 180 studiepoeng. Alle programmene har obligatoriske og valgfrie emner. Det varierer fra program til program hvor stor andel av emnene som er obligatorisk. Emneporteføljen på doktorgradsnivå skal være relevant og holde god kvalitet. Doktorgradsemnene vurderes av doktorgradskandidatene etter hver gjennomføring og skal legge grunnlaget for utvikling av emnene. Det forventes at programmene gir tilbakemelding til kandidatene om hvordan vurderingene er brukt i kvalitetsarbeidet.

Tilgang på relevante emner både internt og eksternt

OsloMets doktorgradsprogrammer er brede. Typisk dekker de hele, eller store deler av et fakultets faglige bredde. Samtidig er hvert enkelt doktorgradsprosjekt spesialisert, og kandidatene er avhengige av fordypning innen sitt spesialfelt. Dette innebærer at programmene har en krevende balanse mellom å tilby emner som når mange, samtidig som de ivaretar de individuelle behovene.

OsloMet tilbyr mange doktorgradsemner og de aller fleste kandidatene er fornøyd med den faglige bredden. Samtidig, i de store programmene med bred tematisk variasjon i doktorgradsprosjektene er det flere som påpeker at relevansen kunne vært bedre. Det gjelder for eksempel ved LUI der en del kandidater fra tegnspråk, tolkning og utviklingsstudier som opplever at tilbudet er for preget av det lærerutdanningsrettede fagmiljøet. Programledelsen og doktorgradsutvalget ved LUI skal her gå gjennom emneporteføljen og vurdere aktuelle tiltak. Ved SAM er det flere kandidater som etterlyser relevante kvantitative metodekurs. Disse er avhengig av å ta dette ved SPS eller eksternt, og de

møter utfordringer når slike kurs utsettes, eller ikke har tilstrekkelig mange studiepoeng til å tilfredsstille kravene på SAM. Ved HV er det flere kandidater som ønsker økt frekvens på en del av kursene som gis.

I tillegg til programmenes egne emnetilbud legger alle programmene til rette for at doktorgradskandidatene kan ta emner fra andre programmer ved OsloMet, og ved andre norske og internasjonale institusjoner. OsloMet er medlem av flere forskerskoler som tilbyr emner som er relevante for OsloMet sine kandidater, og er en ekstra ressurs for doktorgradskandidatene. På denne måten får doktorgradskandidatene tilgang til relevante emner for sitt prosjekt, samtidig som de bygger nettverk med kandidater og forskere.

Vurdering av kvaliteten på emnene i opplæringsdelen

De aller fleste doktorgradskandidater er fornøyde med kvaliteten på emnene. Det at man har en viss tilstrømning av eksterne kandidater som søker seg til OsloMet sine emner tyder på god kvalitet.

En utfordring kan være knyttet til at kandidatenes bakgrunn er ulik. Ved SPS viser emneevalueringene at nivået på ph.d.-emnene, spesielt metode har vært noe lavt. Disse emnene har bevisst vært lagt på et litt lavt nivå for å få med alle kandidatene, både de som kommer fra disiplinlag med mange år med metodeundervisning, og kandidater fra profesjonsutdanningene med mindre metodeskolering.

Et viktig kvalitetsutviklingstiltak ved SPS er at ansatte som underviser på ph.d.-emnene i 2024 har tatt mer aktivt i bruk «kollegaveiledning» som innebærer å gå på hverandres forelesninger for så å gi tilbakemeldinger og kvalitetssikre undervisningen.

Ph.d.-undersøkelsen viser at doktorgradskandidatene ikke er fornøyd med hvordan tilbakemeldingene på emneevalueringene håndteres og følges opp. SPS har også utforsket mer kreative evalueringsformer som for eksempel en kort evaluering underveis i kurset, tre positive og tre negative ting på Post-it-lapper, eller å intervju hverandre eller ha muntlige diskusjoner om kurset.

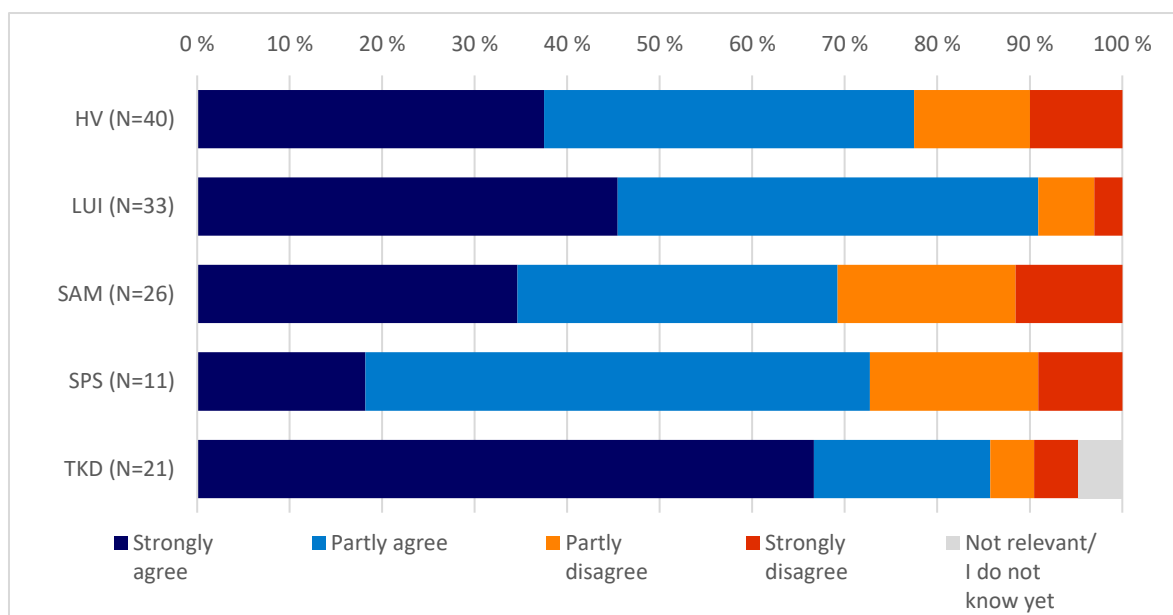
4.4 Kandidatenes faglige og psykososiale miljø

Fakultetene/senteret har rapportert om integrering i forskningsgrupper/forskningsmiljø.

Integrering i forskningsgrupper/forskningsmiljø

I årets ph.d.-undersøkelsen oppgir 85 prosent av kandidatene at de er medlem av en forskningsgruppe ved OsloMet, mens 22 prosent var medlem av en forskningsgruppe utenfor OsloMet. Totalt 6 prosent var ikke medlem av en forskningsgruppe.

Selv om de aller fleste er godt integrert er det rundt 20 % av respondentene som føler ikke at de er tilstrekkelig integrert i gruppene, at gruppene ikke gir konstruktive tilbakemeldinger, at det ikke er godt sosialt og faglig miljø og at man ikke anser at medlemskapet i forskningsgruppene styrker avhandlingsarbeidet. Tallene har vært relativt stabile over flere år.

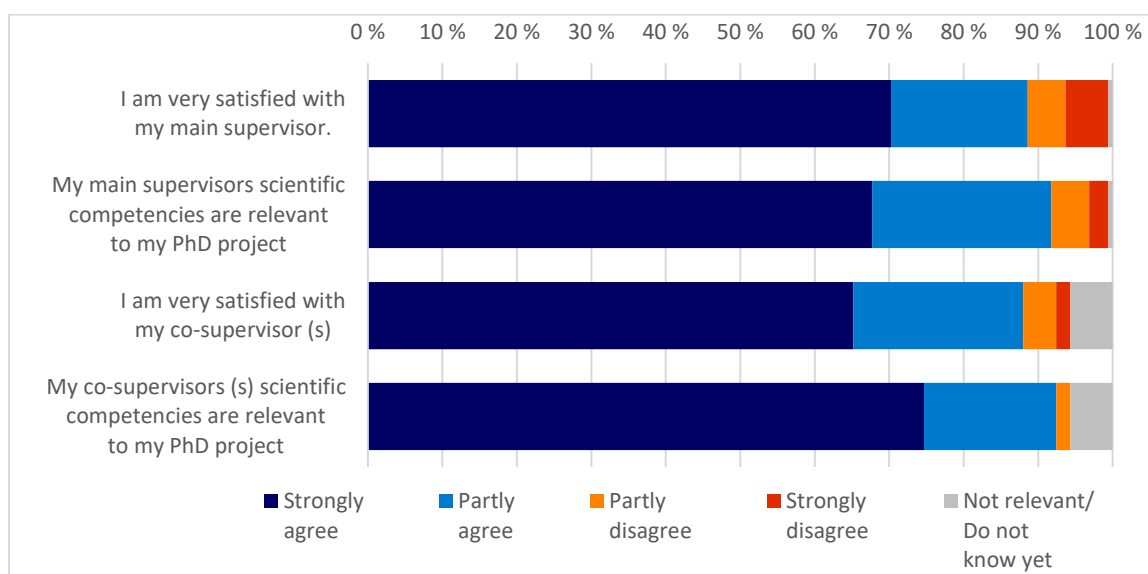

Figur 4: I am well integrated in the research group at OsloMet, ph.d.-undersøkelsen per fakultet 2024

Alle programmene fremhever hvor viktig integrering i forskningsgrupper og forskningsmiljøer er, blant annet for fremdriften og trivselen til doktorgradskandidatene. Det jobbes også aktivt med integrering i forskningsgruppene ved fakultetene og enhetene. For eksempel har HV lagt vekt på deling av erfaringer og «best practice» på tvers av forskergrupper. SAM ser integrasjon av eksterne kandidater som særlig utfordrende fordi tekniske løsninger gjør at de ikke får samme informasjon som de andre og vil adressere dette i det kommende året. Manglende integrasjon kan imidlertid også handle om at gruppen i seg selv ikke fungerer godt eller sjelden møtes.

4.5 Veiledning

Ph.d.-undersøkelsen viser at respondentene opplever at kvaliteten på veiledningen er god og er gjennomgående godt fornøyd med veilederne sine og at hovedveilederens bakgrunn er relevant for eget prosjekt. Framdriftsrapportene bekrefter dette.

Figur 5: How satisfied are you with your supervisor(s), ph.d.-undersøkelsen OsloMet 2024

Veiledere knyttet til programmene har i hovedsak doktorgrad og har gjennomført veilederkurs, enkelte veiledere ønsker seg ytterligere kurs. Veilederne holder seg stort sett oppdatert ved diskusjoner og erfaringsdeling med kolleger, ved å lese faglitteratur på området og bygge på den veiledningserfaringen man allerede har. SAM har innført årlige interne veilederseminarer med en invitert foreleser og påfølgende diskusjoner. Flere enheter har jevnlig veilederlunsjer eller andre samlinger.

4.6 Endringer på programmene/fakultetene

Programmet i atferdsvitenskap ble lagt ned i 2024 og området inngår nå i programmet i helsevitenskap. Ellers er det små endringer i programmene. LUI, HV og SAM er i gang med periodisk evaluering og ekstern evaluering av programmene, noe som vil kunne gi grunnlag for mer strategiske endringer de kommende årene.

4.7 Sentrale utfordringer

Programmene har blitt bedt om å si noe om sentrale utfordringer og i år har fakultetene pekt på flere utfordringer sammenlignet med tidligere år.

➤ **Medarbeidersamtaler**

Manglende gjennomføring av medarbeidersamtaler for stipendiatene er noe som nevnes av flere fakultet. Problematikken er tatt opp i workshopene i arbeidsgruppa for sykefravær hos ph.d.-kandidatene og det er fulgt opp i programledernetverket (nettverk for alle ledere av doktorgradsprogram ved OsloMet) og overfor fakultetene/senter.

➤ **Gjennomføring**

Flere av programmene peker på at kandidater som ikke får levert i løpet av stipendiatperioden kan få utfordringer med å fullføre fordi de må finne seg annet lønnet arbeid. Det fører til mindre tid til avhandlingsarbeidet med påfølgende forsinkelser. For å levere i tide er sluttfasen av avhandlingsarbeidet viktig. Sluttseminarer kan være et effektivt grep, men er også et ressurs spørsmål ved instituttene.

➤ **Karriereveiledning**

Kandidatene etterlyser mer karriereveiledning. Ny forskrift pålegger institusjonene å tilby karriereveiledning til ph.d.-kandidater og post doc'er. Dette er under utvikling.

➤ **Informasjonsflyt og nettsider**

Programmene har over år meldt om misnøye med nettsidene noe som har ført til at programmene har funnet egne løsninger for å dele informasjon med kandidatene.

➤ **Utfordringer med emneportefølje**

Flere programmer rapporterer om utfordringer med å tilpasse emneporteføljen til bredden i doktorgradsprogrammet.

➤ **Omarbeidelse**

Det siste året har LUI hatt flere avhandlinger som har måttet omarbeides etter vurdering av sakkyndig komite ("gule lys"). Programledelsen har analysert alle tilbakemeldingene og iverksatt tiltak.

➤ **Rekruttering av nye kandidater og opptak**

Programmene ønsker å tiltrekke seg flere eksternt finansierte kandidater, herunder offentlig-ph.d. og nærings-ph.d., og jobber systematisk for å øke andelen. Ved SPS har de som et tiltak utarbeidet en systematisk plan for hvordan ansatte kan bruke egne nettverk for å rekruttere ph.d.-kandidater.

➤ **Tilgangsadgang for eksterne doktorgradskandidater**

Fakultetene/senter har over tid varslet at det nye tilgangssystemet IAM (Identitets- og adgangskontroll) legger tekniske hindringer for eksterne doktorgradskandidater. IAM har vært meldt inn som en utfordring i tidligere rapporter og også i andre sammenhenger. Utfordringene de opplever er manglende tilgang til Teamskanaler, tilgang til Nasjonalbibliotekets digitale bibliotek, manglende ansattprofil ved OsloMet, manglende tilgang til Cristin-systemet og at eksterne kandidater ikke blir invitert på samlinger.

Kildehenvisninger

Ervik m.fl. 2021 [Frafall fra studieprogrammer ved OsloMet – en analyse av fire årskull](#), Skriftserien OsloMet 2021, nr. 6

[NOKUT 2022 Studiebarometeret 2021 – Hovedtendenser. 1/2022.](#)

NOKUT 2024 Rapport 7/24 [Sluttrapport fra evalueringen av grunnskolelærerutdanningene fpr trinn 1-7 og 5-10](#)

Riksrevisjonen 2022-2023 [Universiteta og høgskulane sitt arbeid med å videreutvikle kvaliteten i studieprogramma](#), Dokument 3:14 (2022-2023)

Stortingsmelding 19 (2023-2024) [Profesjonsnære utdanningar over heile landet](#)